

Jaarverslag 2015 van de Nederlandse Sociologische Vereniging

Secretaris

Dr. Arie Glebbeek
Rijksuniversiteit Groningen, Vakgroep Sociologie
Grote Rozenstraat 31, 9712 TG Groningen, a.c.glebbeek@rug.nl

Het secretariaat was ondergebracht bij het ITS in Nijmegen. De ondersteuning werd verzorgd door Anette Lodestijn. De website werd beheerd door Erik van Ingen.

Bestuurssamenstelling

Het bestuur werd gevormd door prof. dr. Jan Willem Duyvendak (voorzitter, UvA), dr. Arie Glebbeek (RuG, secretaris), prof. dr. Maarten Wolbers (RU, penningmeester), dr. Mariëlle Cloïn (SCP), dr. Erik van Ingen (UvT), prof. dr. Renske Keizer (EUR), dr. Anne Roeters (UU), Hans Teunissen (NVLM), dr. Alex van Venrooij (UvA), dr. Jeroen Winkels (RU-ITS) en dr. Geert de Vries (VU). Laatstgenoemde werd wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd na zeven jaar bestuurslidmaatschap in september opgevolgd door prof. dr. Agnes Akkerman (VU).

Ledenaantal

De NSV had op 1 januari 2015 430 leden en op 1 januari 2016 391 leden. Het gestaag dalende ledental heeft naar het oordeel van het bestuur fundamentele oorzaken, die gezocht moeten worden in de beperkte rol van de NSV als beroepsvereniging. In het verslagjaar is een begin gemaakt met een beleid om de NSV sterker te verbinden met jonge, buiten de universiteit werkzame sociologen.

Financiën

In 2015 bedroegen de baten van de NSV € 49.162,- en de lasten € 41.545,-; dit geeft een positief saldo van € 7617,-. Dit saldo zal worden toegevoegd aan de reserves van de vereniging.

Activiteiten van de NSV in 2015

Nederlandse tijdschriften en publiekswebsite

Het bestuur heeft in het verslagjaar bijzondere aandacht gegeven aan de positie van de Nederlandse sociologietijdschriften. Directe aanleiding vormde de beëindiging van de uitgave van het tijdschrift *Sociologie* door uitgeverij Boom, welke gebeurtenis als een symptoom moet worden opgevat van een groter, onderliggend probleem. De nationale tijdschriften staan onder druk door de teloorgang van het op individuele abonnees gebaseerde verdienmodel en de verschuiving van kopij naar internationale *journals*. Niettemin acht de NSV het behoud van een infrastructuur van nationale publicatiekanalen wenselijk, vanwege (a) het contact tussen de sociologie en de Nederlandse samenleving en (b) de toenemende aandrang tot 'valorisatie' van onderzoekresultaten. Het NSV-bestuur realiseert zich echter dat de tijd dringt om voor de Nederlandse tijdschriften een toekomstbestendige rol te vinden.

Om de situatie te bespreken en de mogelijke stappen te verkennen, heeft het bestuur het initiatief genomen voor een ‘topoverleg’ met de directies van alle zeven universitaire sociologieafdelingen en de redacties van alle vier door de NSV erkende en ondersteunde tijdschriften (*Sociologie, Mens & Maatschappij, Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken, Beleid & Maatschappij*). Ook vertegenwoordigers van *Sociologie Magazine* en *Sociale Vraagstukken* waren hierbij aanwezig. Dit overleg heeft plaatsgevonden in Utrecht op donderdag 18 juni.

Als inzet voor deze bijeenkomst is een voorbereidende notitie gemaakt, waarin de voorlopige gedachtenlijn van het bestuur werd uiteengezet. Deze gedachtenlijn was eerder voorgelegd aan de algemene ledenvergadering van 27 mei en ondervond daarin brede steun. In de notitie staat de bestuursvisie in vijf punten samengevat:

1. Het traditionele, op individuele abonnees berustende verdienmodel van de tijdschriften is onhoudbaar. Het alternatief van auteursbekostiging is voor Nederlandstalige publicaties onrealistisch. De tijdschriften kunnen dus alleen nog bestaan op basis van institutionele financiering. Bekostiging zal moeten geschieden door de wetenschappelijke gemeenschap als geheel.
2. Sociologieafdelingen hebben belang bij behoud van deze publicatiekanalen. Zij betalen daarom mee aan het behoud ervan. Dat lukt alleen maar als de kosten beperkt blijven tot enkele duizenden euro's per jaar per afdeling. Onze (voorlopige) informatie wijst erop dat dit realistisch kan zijn, mits de tijdschriften *online only* worden (dus afstappen van de papieren versie).
3. Ter legitimering hiervan worden de tijdschriften volledig *open access*. Alleen onder die noemer kan worden beargumenteerd dat zij een rol spelen in de communicatie met het Nederlandse publiek.
4. Ter versterking van deze publieksfunctie worden de tijdschriften verbonden met een op de publieke discussie gericht internetplatform, vergelijkbaar met het bij de economen succesvolle *Me Judice* of het *Stuk rood vlees* van de politicologen. Dit platform kan mogelijk worden ontwikkeld door *Sociale Vraagstukken* of *Sociologie Magazine*.
5. Sociologieafdelingen spreken de intentie uit de kopij voor de Nederlandse tijdschriften op peil te houden (liever nog: te verhogen), bijvoorbeeld door de regel van (tenminste) één Nederlandse publicatie per (PhD)project.

Van de vergadering op 18 juni is een uitvoerig verslag gemaakt, dat is teruggekoppeld naar de afdelingen.

Uit de vergadering kwam naar voren dat de sociologieafdelingen de hoogste prioriteit geven aan de ontwikkeling van een publiekswebsite naar voorbeeld van *Me Judice*. Alle afdelingen hebben de bereidheid uitgesproken hieraan zowel financieel als inhoudelijk bij te dragen. Het draagvlak voor steun aan de Nederlandse tijdschriften bleek onzekerder. Slechts de helft van de afdelingen voelt voor financiële steun. Voor het binnen de afdelingen stimuleren van Nederlandstalige publicaties bestaat meer animo, maar het gevoerde beleid loopt tussen de afdelingen uiteen en kenmerkt zich in de meeste gevallen nog door vrijblijvendheid.

Het NSV-bestuur heeft uit dit alles de conclusie getrokken dat prioriteit moet worden gegeven aan de ontwikkeling van de publiekswBSITE. Om snel te kunnen handelen en geen onnodige ontwikkelkosten te maken, is ervoor gekozen om aan te sluiten bij een bestaande infrastructuur en reeds opgebouwde expertise. Aldus is contact gezocht met het bestaande webplatform *Sociale Vraagstukken.nl*. Het bestuur is in het najaar gesprekken begonnen met de redactie van de website om te verkennen of er sprake is van gedeelde ambities en bereidheid tot samenwerking. De uitkomst hiervan was positief: het was voor het bestuur duidelijk dat de redactie van de website geheel de ambitie van de NSV deelt om van *Sociale Vraagstukken* het *Me Judice* van de sociale wetenschappen te maken. De bestaande redactie zal daartoe moeten worden uitgebreid met een (via de NSV) door de afdelingen gefinancierde socioloog-webredacteur voor één à anderhalve dag in de week. Tussen de NSV en Sociale Vraagstukken (met daarachter *Movisie* als eigenaar van de website) is een intentieverklaring opgesteld, die in 2016 zal worden omgezet in een formele overeenkomst.

Wat betreft de Nederlandse tijdschriften luidt de conclusie dat directe financiële steun vanuit de afdelingen geen haalbare kaart lijkt. In plaats daarvan zal het bestuur zich inzetten om het beleid van de afdelingen zodanig te coördineren dat een gezamenlijke aanpak tot stand komt om de kopij voor de tijdschriften kwantitatief en kwalitatief te verhogen. Daarnaast zal, om de tijdschriften te behouden, verder gezocht moeten worden naar een vorm van institutionele financiering. De publiekswBSITE kan worden benut om de maatschappelijke zichtbaarheid van de tijdschriften te vergroten. De tijdschriften worden gestimuleerd om van belangwekkende artikelen een *spin-off* op de publiekswBSITE te plaatsen, waarna geïnteresseerde lezers kunnen doorklikken naar de meer uitvoerige versie in het tijdschrift.

Dag van de Sociologie

De Dag vond plaats op 27 mei aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Er was een goede opkomst, deze keer ook van hoogleraren, en de organisatie was voortreffelijk. Een vernieuwing vormden de Engelstalige sessies, die duidelijk in een behoefte bleken te voorzien. Speciale vermelding verdient de plenaire sessie rondom het thema “Opleiding: de nieuwe scheidslijn?”, die erg in de smaak viel. Met de keuze voor een actueel thema, en Mark Bovens en Jochem Tolsma als sprekers, is gebroken met de gegroeide traditie om van de plenaire sessie een ‘thuiswedstijd’ van de organiserende afdeling te maken. Dit zou ook voor toekomstige Dagen een goede optie kunnen zijn.

Prijzen

De prijs voor de beste dissertatie die in de jaren 2013 en 2014 is verdedigd aan een Nederlandse universiteit is gewonnen door Marieke Slootman (Universiteit van Amsterdam) voor haar proefschrift *Soulmates: Reinvention of ethnic identification among higher educated second generation Moroccan and Turkish Dutch*. De jury werd voorgezeten door emeritus-hoogleraar prof. dr. Ton Bevers. De overige leden waren prof. dr. Anneke van Doorne-Huiskes en prof. dr. Jaap Dronkers.

De prijs voor de beste masterscriptie is gegaan naar Joost van de Brake, die in 2013 afstudeerde aan de Rijksuniversiteit Groningen. De titel van de scriptie luidt: *Een herijking van het onderzoek naar statusinconsistentie: Effecten van een discrepantie tussen prestige en vriendschap in twee contexten*. De jury bestond uit prof. dr. Aafke Komter (voorzitter) plus vertegenwoordigers van alle zeven sociologieafdelingen: dr. Rie Bosman, dr. Willem de Koster, dr. Bram Lancee, prof. dr. Marcel Lubbers, dr. Jasper Muis, dr. Tim Reeskens en drs. Ineke Teijmant.

Actualiteitencollege

Op donderdag 26 november was het Sociaal en Cultureel Planbureau opnieuw de gastheer van deze jaarlijkse bijeenkomst, die werd geopend door Kim Putters en voorgezeten door Jos de Haan. Het gekozen thema paste dan ook naadloos in de onderzoeksagenda van het SCP: *Tijd en familie: arbeid, zorg en genderongelijkheid in de participatiemaatschappij*. Er was een goede opkomst van circa 70 personen, zowel NSV-leden als SCP-medewerkers. De inhoudelijke bijdragen lagen in handen van Janneke Plantenga, Laura den Dulk en Anneke van Doorne-Huiskes. De afsluiting door minister Jet Bussemaker zorgde voor een bijzonder tintje.

Zeer geslaagd was de uitreiking van de dissertatieprijs en het sprankelende dankwoord (eigenlijk een korte inleiding) van de winnares Marieke Slootman. Het NSV-bestuur vindt dat dit maar zo moet blijven. Het Actualiteitencollege biedt een betere context voor de uitreiking van de prijs dan de Dag van de Sociologie, met meer ruimte voor de inhoud. Bovendien lost het een steeds terugkerend planningsprobleem op.

Retro-digitalisering

Het onder auspiciën van de NSV door de universiteitsbibliotheek van de RUG uitgevoerde project om de oude jaargangen van Nederlandse sociologietijdschriften te digitaliseren, heeft tot een belangrijk tastbaar resultaat geleid. Alle jaargangen van *Mens & Maatschappij* zijn in 2015 ontsloten en doorzoekbaar gemaakt op de website <http://rjh.ub.rug.nl/MenM>. De overige tijdschriften volgen naar verwachting in 2016.

Website

De website van de NSV is in het verslagjaar tweetalig geworden. Er is nu ook een knop voor de Engelse versie. Dat wil niet zeggen dat alle berichten en alle inhoud in het Engels worden vertaald, maar het streven is dit wel te doen voor de onderwerpen die voor Engelssprekenden relevant zijn.

Tijdschriftenregeling

De kortingsregeling voor tijdschriften was ook in 2015 van kracht. Deze biedt aan NSV-leden korting op de abonnementsprijs van de vier door de NSV erkende en ondersteunde tijdschriften *Mens & Maatschappij*, *Sociologie*, *Beleid & Maatschappij* en *Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken*. De kortingsregeling is ook van toepassing op *Religie & Samenleving*.

Lidmaatschappen internationale verenigingen

De NSV is lid van de International Sociological Association (ISA) en van de European Sociological Association (ESA).

Landelijk Sociologiecongres studieverenigingen

De NSV is vaste subsidiegever van het jaarlijkse congres dat de zeven sociologische studieverenigingen voor sociologiestudenten organiseren. In 2015 vond dit congres op 2 februari plaats in Utrecht. Het thema was 'integratie'. Opnieuw leverden diverse gerenommeerde vakgenoten een bijdrage. De hoofdlezing werd verzorgd door Willem Schinkel.